

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

**на тему «Підготовка вчителів у системі післядипломної педагогічної
освіти до розвитку громадянської компетентності учнів базової середньої
освіти» здобувача наукового ступеня доктора філософії
Ратушняк Наталії Михайлівни**

з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»

за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

Публічна презентація проведена на кафедрі іншомовної освіти і
міжкультурної комунікації Хмельницького національного університету
8 січня 2026 року, протокол № 1.

1. Актуальність теми дослідження. Обґрунтування вибору теми дослідження зумовлене зростанням ролі вчителя у реалізації концепції Нової української школи (НУШ) та суспільним запитом на виховання майбутнього громадянина, сформованого на засадах загальнолюдських, національних і європейських цінностей, що визначають вектори сталого розвитку демократичного громадянського суспільства. Освітній процес у базовій середній освіті, спрямований на всебічний розвиток особистості здобувача освіти та формування ключових компетентностей, необхідних для успішної соціалізації, активної участі в суспільному житті, свідомого вибору подальшої життєвої траєкторії, професійної самореалізації або здобуття профільної освіти, передбачає системні зміни, що реалізуються відповідно до принципу інтеграції знань. У зв'язку з цим особливе значення має зміст і результати навчання в окремих освітніх галузях, які формують ключові компетентності здобувачів освіти. Так, метою громадянської та історичної освітньої галузі (далі – ГІОГ) є розвиток особистості здобувача освіти через осмислення минулого та сучасного, усвідомлення взаємозв'язків між глобальними, загальноукраїнськими й локальними процесами, формування ідентичності громадянина України та його активної громадянської позиції на засадах демократії, патріотизму, поваги до прав і свобод людини, визнання цінності верховенства права й нетерпимості до корупції. Компетентнісний потенціал ГІОГ і базові знання визначено у Додатку 17 Державного стандарту базової середньої освіти (2020), а вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти – у Додатку 18.

Визначення мети громадянської та історичної освітньої галузі та очікуваних результатів навчання актуалізує необхідність системного підходу до підготовки вчителів, який забезпечував би формування ключових компетентностей здобувачів освіти. Концептуальні засади та напрями розвитку педагогічної освіти, а також вектори модернізації підготовки вчителів на основі компетентнісного підходу відображено в нормативно-правових документах державного рівня, зокрема: законах України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), «Про загальну середню освіту» (2020); «Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років» (2014); «Концепції “Нова українська школа”» (2016); «Концепції розвитку громадянської освіти в Україні» (2018); «Концепції національно-

патріотичного виховання в системі освіти України та заходах щодо її реалізації до 2025 року» (2022); «Національній стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки» (2021); «Державному стандарті базової середньої освіти» (2020); професійних стандартах для «Вчителя початкових класів ЗЗСО», «Вчителя ЗЗСО», «Вчителя з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (2020); «Професійному стандарті “Вчитель закладу загальної середньої освіти”» (2024); «Концептуальних засадах реформування історичної освіти в системі ЗСО» (2024). У зазначених документах акцентовано, що до загальних компетентностей вчителя віднесено громадянську, соціальну, культурну, лідерську та підприємницьку, які в оновленому «Професійному стандарті “Вчитель закладу загальної середньої освіти”» (2024) інтегровано до структури професійних. Це зумовлює підвищення вимог до готовності вчителів розвивати громадянську компетентність (далі – ГК) здобувачів освіти із застосуванням інноваційних методик, технологій і засобів навчання.

Охоплюючи широкий спектр теоретичних і практичних аспектів, проблема підготовки вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти до розвитку ГК учнів базової середньої освіти залишається актуальною для сучасних українських досліджень. Українські науковці (М. Боришевський, Г. Васьківська, П. Вербицька, Г. Розлуцька, М. Ігнатенко, Л. Мицик, О. Овчарук, С. Позняк, О. Пометун, Л. Пономаренко, С. Рябов, Т. Ремех, О. Сухомлинська та ін.) обґрунтували теоретико-методологічні засади розвитку громадянської освіти (далі – ГО) та довели доцільність формування ГК у здобувачів освіти. Питання формування змісту сучасної освіти у ЗВО та ЗЗСО в порівняльному контексті, а також підходи до розвитку ГО висвітлено в працях вітчизняних учених-компаративістів Н. Авшенюк, Н. Бідюк, Т. Кучай, О. Локшиної, Н. Муқан, О. Огієнко, А. Сбруєвої та ін. Системний аналіз наукових розвідок дав змогу констатувати, що цілісне розв’язання порушеної проблеми на теоретичному та організаційно-дидактичному методичному рівнях потребує спеціального вивчення.

Актуалізація уваги до проблеми дослідження та доцільність її наукового обґрунтування зумовлені необхідністю розв’язання низки *суперечностей* між: зростанням вимог демократичного суспільства та НУШ до професійної діяльності вчителів і реальним станом їхньої готовності до розвитку ГК учнів базової середньої освіти; нормативно задекларованими запитами щодо готовності вчителів до розвитку ГК учнів і недостатньо реалізованим освітнім потенціалом закладів післядипломної педагогічної освіти у виконанні цього завдання; об’єктивною потребою вчителів ПЮГ у цілеспрямованій підготовці до розвитку ГК учнів та нерозробленістю науково обґрунтованих педагогічних умов такої підготовки; необхідністю впровадження педагогічних інновацій у процес підвищення кваліфікації вчителів та недосконалістю навчально-методичного і технологічного забезпечення неперервного професійного зростання вчителів із проблем розвитку ГК учнів.

2. Зв’язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертацію підготовлено відповідно до тематичного плану науково-дослідницьких робіт Хмельницького національного університету в межах науково-дослідницької роботи «Формування особистості як суб’єкта

самотворення» (державний реєстраційний номер 0119U103663). Тема роботи затверджена вченою радою Хмельницького національного університету (протокол № 3 від 27.10.2022 р).

3. Наукова новизна отриманих результатів дослідження аргументована тим, що: *вперше* виокремлено й обґрунтовано педагогічні умови підготовки вчителів ГІОГ в системі післядипломної педагогічної освіти до розвитку ГК учнів базової середньої освіти (підвищення мотиваційно-ціннісної орієнтації вчителів до розвитку ГК учнів; оновлення змісту модулів підвищення кваліфікації вчителів з розвитку ГК учнів; використання цифрових технологій і штучного інтелекту (ChatGPT) у підготовці вчителів до розвитку ГК учнів); розроблено модель підготовки вчителів ГІОГ в системі післядипломної педагогічної освіти до розвитку ГК учнів базової середньої освіти; *конкретизовано* компоненти (когнітивний, мотиваційний, діяльнісний, рефлексивний) та критерії (когнітивно-змістовий, мотиваційно-ціннісний, операційно-практичний, комунікативно-рефлексивний) готовності вчителів ГІОГ до розвитку ГК учнів базової середньої освіти; *уточнено* сутність ключових понять дослідження (громадянська компетентність учнів / вчителів, підготовка / готовність вчителя ГІОГ до розвитку ГК учнів базової середньої освіти, громадянська освіта, ідентичність); *удосконалено* змістове наповнення підготовки вчителів ГІОГ в системі післядипломної педагогічної освіти до розвитку ГК учнів базової середньої освіти; *подальшого розвитку* набули теоретико-методичні й технологічні аспекти підготовки вчителів ГІОГ в системі післядипломної педагогічної освіти до розвитку ГК учнів на засадах компетентнісного підходу та цифровізації освіти; підходи щодо розвитку ГК вчителя у контексті національного та європейського освітнього законодавства.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що проаналізовано й уточнено ключові поняття дослідження («громадянська компетентність учнів / вчителів», «громадянська ідентичність», «готовність вчителя ГІОГ до розвитку ГК учнів базової середньої освіти», «громадянська освіта», «громадянське виховання»), обґрунтовано їхній взаємозв'язок. Готовність учителя ГІОГ у системі післядипломної педагогічної освіти до розвитку ГК учнів базової середньої освіти витлумачено як інтегративну особистісно-професійну характеристику, що відображає рівень педагогічної майстерності та професійної обізнаності вчителя, його здатність цілеспрямовано й ефективно застосовувати різноманітні форми, методи й освітні технології у професійній діяльності з метою розвитку ГК здобувачів освіти, а також усвідомлену потребу в ініціативності та креативному мисленні під час розв'язання відповідних педагогічних завдань. Розроблено навчально-методичне забезпечення для підготовки вчителів ГІОГ у системі післядипломної педагогічної освіти щодо розвитку ГК учнів базової середньої освіти. Зокрема, оновлено зміст освітніх програм для *вчителів інтегрованих курсів 5-6 класів «Історія та громадянська освіта»* темами: «Розвиток громадянських та соціальних компетентностей учасників освітнього процесу» (у межах Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа»), «Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підходи», «Перехід з початкової школи до базової: проблеми наступності», «Розвиток громадянських

компетентностей педагогів в умовах реалізації концепції НУШ», «Цифрові інструменти гейміфікації з предметів та інтегрованих курсів для реалізації мети Державного стандарту базової середньої освіти», «Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів у НУШ: формувальне оцінювання», «Міжпредметність в інтегрованих курсах 5-6 класів НУШ для формування цілісної картини світу» та «Кейс-уроки як ефективний інструмент історії та громадянської освіти в освітньому просторі НУШ». Для *вчителів громадянської освіти* зміст програми доповнено темами: «Школа – простір демократії. Принципи демократичної школи; демократичне громадянське виховання: загальношкільний підхід; напрями демократичного розвитку школи (партнерство та взаємодія між шкільною адміністрацією, учнями, вчителями, батьками та місцевою громадою), «Сучасні тенденції застосування цифрових технологій в громадянській та історичній освітній галузі: тренди XXI століття (з використанням сервісів Quiziz, Quizlet, Classtime, Coggle.it, Mentimeter, Jigsawplanet, Wordwall, Storyjumper, Edpuzzle, Toonytool, GamiLab, ChatGPT, Nearpod та ресурсу citizen.in.ua (Всеукраїнська Асоціація викладачів історії та суспільних дисциплін «Нова Доба»), «Маніпулятивний вплив медіа: критичне сприйняття та протидія. ПСО та його вплив на підсвідомість громадян. Безпека у віртуальному світі», «Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів при викладанні курсу «Громадянська освіта», «Демократичні цінності як складова громадянських та соціальних компетентностей учасників освітнього процесу в контексті Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа». Розроблені програми містять семінари, систему практичних занять, завдання для навчального проєктування до вищезазначених тем (зокрема, вправи «Шкільна громада», «Сучасна школа очима Я. Корчака», «Практика оцінювання»; дидактичні ігри «Моя громада», «Колобок у джинсі», онлайн-гра «Правда чи фейк»), а також комплекти засобів для педагогічної практики та модульного контролю. Розроблено методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Історія України» для студентів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», а також авторську вправу «Для чого права мені як дитині...» (сертифікат про публікацію авторської методичної розробки № ДШ-[2023]-[00800]). Результати дослідження можуть бути використані в освітньому процесі педагогічних ЗВО для оновлення змісту професійно орієнтованих дисциплін, створення нових методик викладання, а також у системі підвищення кваліфікації вчителів у ЗППО.

5. Використання результатів роботи. Результати дослідження впроваджено в освітній процес Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка (довідка №535/1 від 15.10.2025 р.), Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка №663/02-13 від 03.12.2025 р.), Луганського інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка №01-14/343 від 24.10.2025 р.), Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (№01-08/393 від 08.12.2025 р.) та Хмельницького національного університету (довідка № 141/172 від 30.12.2025 р.).

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі. Усі наукові результати,

подані в роботі, отримані автором самостійно. У статті Ратушняк, & Синюк (2022) «Міжнародна співпраця України як чинник реалізації освітніх реформ у закладах загальної середньої освіти (на прикладі Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа»)» автором висвітлена міжнародна діяльність України на прикладі Програми «Демократична школа». У статті Бідюк, & Ратушняк (2022) «Шведський досвід професійної підготовки вчителів в контексті освітніх реформ в Україні» автору належить аналіз заходів, запроваджених шведським урядом для професійної підготовки вчителів для підтримки розвитку ГК в контексті демократичних цінностей скандинавських країн та їх вплив на освітні реформи в Україні. У статті Ратушняк, Косовець, & Гришук (2025) «Вплив сучасних освітніх реформ на відновлення національної ідентичності України в повоєнний період» автором акцентовано увагу на відновленні національної ідентичності України в повоєнний період та впливу освітніх реформ на формування громадянина майбутнього.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі іншомовної освіти та міжкультурної комунікації Хмельницького національного університету.

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іншомовної освіти і міжкультурної комунікації **Бідюк Наталя Михайлівна**.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота Ратушняк Н. М. є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача. За результатами дослідження опубліковано 29 науково-методичних праць, із них 6 наукових статей (3 у співавторстві) – у фахових виданнях України (усі видання входять до міжнародних наукометричних баз даних), 21 публікація – у збірниках матеріалів наукових конференцій, 1 методичні вказівки, 1 вправа.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Бідюк, Н. М., & Ратушняк, Н. М. (2022а). Шведський досвід професійної підготовки вчителів в контексті освітніх реформ в Україні. *Comparative Professional Pedagogy*, 12(2), 45–53. [https://doi.org/10.31891/2308-4081/2022-12\(2\)-5](https://doi.org/10.31891/2308-4081/2022-12(2)-5)

2. Ратушняк, Н. М., & Синюк, Н. В. (2022b). Міжнародна співпраця України як чинник реалізації освітніх реформ у закладах загальної середньої освіти (на прикладі програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа»). *Comparative Professional Pedagogy*, 12(1), 110–117. [https://doi.org/10.31891/2308-4081/2022-12\(1\)-12](https://doi.org/10.31891/2308-4081/2022-12(1)-12)

3. Ратушняк, Н. М. (2022с). Роль вчителя у процесі формування громадянської компетентності учнів в системі післядипломної педагогічної освіти. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету*

імені М. Коцюбинського. Серія педагогіка і психологія, 72, 22–27.
<https://doi.org/10.31652/2415-7872-2022-72-22-26>

4. Ратушняк, Н. М. (2023d). Педагогічні умови підготовки вчителів до розвитку громадянської компетентності учнів базової середньої освіти. *Молодь і ринок. Щомісячний науково-педагогічний журнал*, 9(217), 149–154.
<https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287428>

5. Ратушняк, Н. М., Косовець, М. О., & Гришук, М. І. (2025e). Вплив сучасних освітніх реформ на відновлення національної ідентичності України в повоєнний період. *Педагогічна Академія : наукові записки*, (15).
<https://doi.org/10.5281/zenodo.14892461>

6. Ратушняк, Н. М. (2025f). Науково-методичне обґрунтування оновлення змісту модулів підвищення кваліфікації вчителів щодо розвитку громадянської компетентності учнів базової середньої школи. *Академічні візії*, (47). <https://doi.org/10.5281/zenodo.18156963>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

7. Ратушняк, Н. М. (2022d). Громадянська компетентність педагога в системі післядипломної педагогічної освіти. *Педагогічні науки та освіта: збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*, XL–XLI, 85–90.

8. Ратушняк, Н. М. (2022e). Громадянська компетентність учнів в контексті освітніх реформ в Україні та Хартії вільної людини. *Освітня спільнота як середовище формування українського громадянина в контексті Української Хартії вільної людини: збірник статей Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Тернопіль: Видавництво ТОКІППО.

9. Ратушняк, Н. М. (2022f). Розвиток громадянської компетентності педагога в системі післядипломної педагогічної освіти. *Формування особистості сучасного фахівця як суб'єкта самотворення в умовах освітнього простору* (збірник статей XII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих науковців). Хмельницький: Видавництво ХНУ.

10. Ратушняк, Н. М. (2022g). Сучасні тенденції застосування цифрових технологій в громадянській та історичній освітній галузі. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наукових статей* (за заг. ред. Г. Л. Єфремової). Суми, 230–233.

11. Ратушняк, Н. М. (2022h). Цифрові технології в громадянській освіті: суть та напрямки застосування. *Професійна діяльність учителя в умовах цифрової трансформації освіти* (зб. наук. та наук.-метод. праць; ред. кол.: І. Б. Вашеняк та ін.). Хмельницький: Видавництво ХОІППО, 116–120.

12. Ратушняк, Н. М. (2023i). ChatGPT на уроках громадянської та історичної освітньої галузі. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: Збірник наукових статей*. Суми, 404 с.

13. Ратушняк, Н. М. (2023j). Використання віртуальної дошки Jamboard у формуванні громадянської компетентності вчителя в системі педагогічної освіти (на прикладі практичного компоненту «Особистість та її ідентичність»). *Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті*

глобалізаційних та інтеграційних процесів (матеріали XII Міжнародного науково-методологічного інтернет-семінару, м. Хмельницький, 18 травня 2023 р.). Хмельницький, 47–49.

14. Ратушняк, Н. М. (2023k). Громадянська компетентність педагога: теоретичні та практичні аспекти. *Виховання громадянина-патріота в умовах реалізації завдань концепції «Нова українська школа»*. Зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конференції. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського».

15. Ратушняк, Н. М. (2023l). Громадянські цінності в контексті формування демократичного вчителя. *Громадянська компетентність як ключова у формуванні демократичного суспільства України* (збірник наук. та наук.-метод. праць, м. Хмельницький, 31 травня 2023 р.). Хмельницький: Видавництво ХОІППО.

16. Ратушняк, Н. М. (2023m). Інтерактивні методи та прийоми формування громадянської компетентності вчителів в системі післядипломної педагогічної освіти. *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи: Матеріали XI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (м. Тернопіль, 6 квітня, 2023), 255 с.

17. Ратушняк, Н. М. (2023n). Мотиваційна компетентність як основа мотивації професійної діяльності педагога. *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи* (матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Хмельницький, 18–20 жовтня 2023 р.). Хмельницький.

18. Ратушняк, Н. М. (2023o). Мотивація як детермінанта неперервного професійного розвитку вчителя. *Нова українська школа: від теорії до практики* (матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Чернівці, 26 жовтня 2023 р.). Чернівці: КЗ «Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області».

19. Ратушняк, Н. М. (2024p). Цифрові інструменти в практиці вчителя громадянської та історичної освітньої галузі. *Професійний розвиток педагога в контексті викликів сьогодення: Збірник наукових статей КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради*.

20. Ратушняк, Н. М. (2024q). Самоактуалізація громадянської компетентності педагога в контексті російсько-української війни (на прикладі інституту післядипломної педагогічної освіти). *Національна наука і освіта в умовах війни рф проти України та сучасних цивілізаційних викликів: матеріали V Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції*. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 1029–1033.

21. Ратушняк, Н. М. (2024r). Латеральне мислення як складова формування громадянської компетентності у системі «вчитель – здобувач освіти». *Психолого-андрагогічний супровід розвитку педагога в умовах післявоєнного відновлення освітнього середовища: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Миколаїв: Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 120–123.

22. Ратушняк, Н. М. (2024s). Роль вчителя у формуванні громадянської ідентичності учнів базової середньої освіти. *Особистість в історії, літературі та методиці навчання: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, Науково-методичний вісник «Джерела», №2 (106)*. Івано-Франківськ: Івано-Франківський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 50 с.

23. Ратушняк, Н. М., & Рехман, В. О. (2022j). Толерантність як складова демократичного суспільства в контексті європейських цінностей. *Євроінтеграція: шлях від самоідентифікації громадян України через упровадження європейських цінностей та підходів в освіті – до системної трансформації держави: матеріали круглого столу (з міжнародною участю)*. Хмельницький: ХОІППО.

24. Ратушняк, Н. М. (2023r). Українська хартія вільної людини як детермінанта громадянської компетентності вчителя. *Ціннісні орієнтири сучасної освіти в умовах сьогодення крізь призму Української Хартії вільної людини* (матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Тернопіль, 27 жовтня 2023 р., 77–80). Тернопіль: ТОКІППО.

25. Ратушняк, Н. М. (2023s). Цифрові інструменти гейміфікації крізь призму освітньої галузі «суспільствознавство»: переваги та особливості застосування інноваційних педагогічних технологій у вивченні безпекових дисциплін у закладах вищої освіти. *Збірник тез круглого столу*, м. Хмельницький, 18 травня 2023 р., 71–75. Хмельницький: Університет економіки і підприємництва; Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Хмельницької області.

26. Ратушняк, Н. М. (2025g). Громадянська компетентність в контексті відповідності законодавства України праву ЄС у сфері освіти. *Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку: збірник наук. праць за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (Том 2)*, 292 с. Полтава: ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

27. Ратушняк, Н. М. (2025h). Платформа Nearpod у роботі вчителя громадянської та історичної освітньої галузі: способи використання. *Актуальні проблеми теорії і методики навчання історії, географії та громадянознавства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Запоріжжя, 20 березня 2025 р., 369 с. Запоріжжя: ЗНУ.

Опубліковані праці, що додатково відображають наукові результати дисертації

28. Ратушняк, Н. М. (2022i). Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Історія України» для студентів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» спеціальностей 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 121 Інженерія програмного забезпечення. Хмельницький: УЕП.

29. Ратушняк, Н. М. (2023t). Вправа «Для чого права мені як дитині...» Тулбокс для вчителів. Програма підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа». <https://www.schools-for-democracy.org/onlain-resursy/toolbox/dlia-choho-prava-meni-iak-dytyni>

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Ратушняк Наталії Михайлівни «Підготовка вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти до розвитку громадянської компетентності учнів базової середньої освіти», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми Хмельницького національного університету зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу «Підготовка вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти до розвитку громадянської компетентності учнів базової середньої освіти», подану Ратушняк Н. М. на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Головуючий публічної презентації:
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри міжнародної
комунікації та політології

Хмельницького національного університету

Віталій ТРЕТЬКО

